

АНАЛІЗ РИНКУ ПОЛІВІТАМІННИХ ПРЕПАРАТІВ ДЛЯ ВИКОРИСТАННЯ В ОФТАЛЬМОЛОГІЇ

Л.І.Вишневська, К.О.Хохлова

Інститут підвищення кваліфікації спеціалістів фармації Національного фармацевтичного університету

Ключові слова: офтальмологія; комплексні вітаміни; фармацевтичний ринок

Результати проведеного аналізу виявили, що асортимент лікарських препаратів для офтальмології системної дії вкрай обмежений і представлений 3 препаратами закордонного і 1 препаратом вітчизняного виробництва. Визначений рівень доступності комплексних вітамінів для профілактики офтальмопатологій за допомогою розрахунку коефіцієнта адекватності, який показав, що препарат "Оптикс" (виробництва "Київський вітамінний завод", Україна), таблетки з економічної точки зору є більш доступним для населення України, ніж закордонні аналоги. Визначена відсутність офтальмологічних фітотерапевтичних засобів на фармацевтичному ринку України, тому напрямок по розробці вітчизняних якісних і доступних препаратів рослинного походження для профілактики і лікування офтальмологічних захворювань є актуальним.

Надлишкова сонячна радіація, надмірний контакт з комп'ютером, хронічні нервові стреси, їжа, що провокує гіперглікемію, несприятливий стан екологічного середовища призводять до епідемії захворювань очей, серед яких лідирують катаракта, глаукома, діабетична ретинопатія, дегенерація макули. Для лікування різноманітних захворювань очей, при яких спостерігається зниження гостроти зору, пропонуються хірургічні та консервативні методи, у тому числі вітамініотерапія [1, 3, 5, 7, 8, 9].

Нашим завданням було проведення моніторингу лікарських препаратів на ринку України, які застосовуються для комплексного лікування і профілактики в офтальмології. та аналіз їх цін. Об'єктом дослідження були пропозиції виробників і постачальників фармацевтичної продукції, наявні в прайс-листах спеціалізованого періодичного видання "Щотижневик Аптека" за 2008 рік та перші 9 місяців 2009 року.

Методи дослідження

У ході роботи були використані методи маркетингових досліджень: кабінетні дослідження, а також загальнонаукові та аналітико-прогностичні методи. Аналіз асортименту здійснено на підставі матеріалів Державного реєстру ЛЗ України.

Результати та їх обговорення

На початок 2008 р. в Україні зареєстровано 4 полівітамінних препарати для використання в офтальмології в різних формах випуску та різного фасування двох фірм-виробників з двох країн світу (табл.). Дані лікарські засоби згідно з класифікаційною системою АТС входять до групи А11 — вітаміни. Проведений аналіз цін оптових постачальників показав, що серед зареєстрованих препаратів на ринок надходить лише 58,3% пропозицій [2].

Нами був розрахований коефіцієнт ліквідності C_{liq} ціни, який відображає ступінь розвитку кон-

курентції на конкретному сегменті ринку в певний час і характеризує доступність лікарських засобів для широких верств населення [4, 6].

Коефіцієнт ліквідності ціни розраховується за формулою:

$$C_{liq} = ((C_{max} - C_{min}) / C_{min}),$$

де: C_{liq} — коефіцієнт ліквідності ціни;

C_{max} — ціна максимальна;

C_{min} — ціна мінімальна.

Розраховані значення C_{liq} свідчать про те, що найбільшу ліквідність мають ціни на препарат "Мультимакс візюн", Unipharm, США у формі таблеток, покритих оболонкою №30 і №60, а найменша ліквідність спостерігається у ціни на препарат "Вітрум форайз", Unipharm, США у формі таблеток, покритих оболонкою №30 і №60. За даними аналізу, для всіх препаратів спостерігалось значне підвищення C_{liq} у четвертому кварталі 2008 р. та у першому кварталі 2009 р., а у період з грудня 2008 р. по березень 2009 р. 28,6% позицій мали C_{liq} більше 1 (рис. 1).

Наступним етапом нашої роботи було дослідження основних факторів, які впливають на динаміку цін і C_{liq} . За досліджува-

Таблиця

Полівітамінні препарати для профілактики і комплексного лікування, зареєстровані в Україні

Назва	Форма випуску	Номер	Виробник, країна
Оптикс	табл. п/плівк. обол. контейнер	60*	КВЗ, Україна
	табл. п/плівк. обол. блістер	10*, 30, 60*	
Мультимакс візіон	табл. п/о	30, 60, 90*	Unipharm, США
Вітрум форайз	табл. п/о	30, 60	Unipharm, США
Вітрум форайз форте	табл. п/о фл.	30, 60	Unipharm, США
	табл. п/о блістер	10*	

Примітка: * — пропозиції препаратів від оптових постачальників на ринку відсутні.

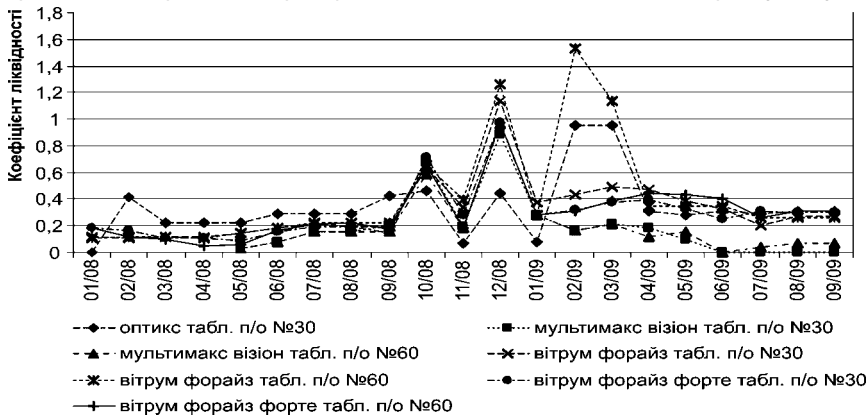

Рис. 1. Динаміка змін коефіцієнта ліквідності на полівітамінні препарати для очей

ний період (2008 рік — перші 9 місяців 2009 року) спостерігалося значне підвищення цін, які для препарату виробництва КВЗ “Оптикс” у формі таблеток зросли у

3 рази (від 15,55 грн до 47,1 грн). Ціни на препарати імпортного виробництва зросли на 37,89-62,36%. Однією з основних причин підвищення цін на лікарські засоби

став ріст курсу долара США, який розпочався у жовтні 2008 року. Даний скачок відразу відобразився на цінах препаратів. Відповідно з ростом курсу долара США з листопада 2008 року ціни на препарати “Мультимакс візіон”, Unipharm, США, таблетки підвищились на 74,7-85,2%, а для препаратів “Вітрум форайз” та “Вітрум форайз форте” Unipharm, США, таблетки — на 69-86,5% і досягли максимуму у січні 2009 року. Для препарату “Оптикс”, виробництва КВЗ, Україна, таблетки максимальне значення ціни спостерігалося у квітні 2009 року, а з жовтня 2008 року він подорожчав більше, ніж у 2 рази (рис. 2).

Наступним етапом дослідження став розрахунок коефіцієнта платоспроможності населення, який характеризує динаміку співвідношення ціни конкретного препарату і платоспроможності споживача [4, 6].

$$C_{a.s.} = (P_{сер.} / W_{a.w.}) \cdot 100\%,$$

де: $C_{a.s.}$ — коефіцієнт адекватності спроможності;

$P_{сер.}$ — середня ціна препарату за визначений період, грн;

$W_{a.w.}$ — середня заробітна плата за визначений період, грн.

Формула показує, що низький показник $C_{a.s.}$ забезпечує доступ-

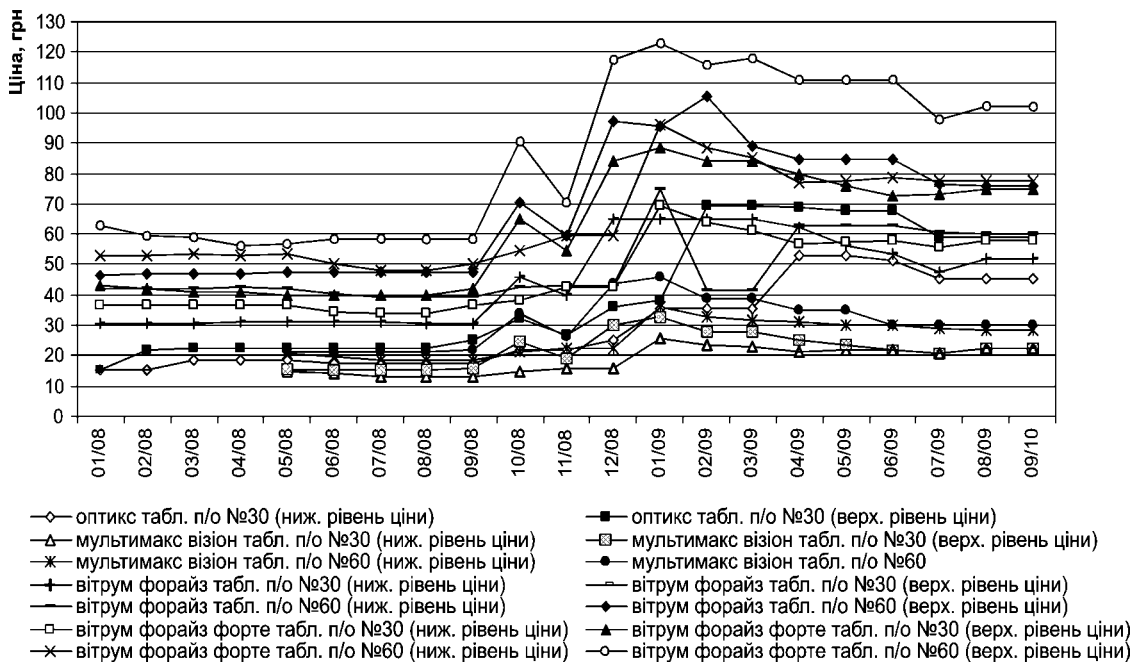

Рис. 2. Динаміка оптових цін комбінованих вітамінів для очей (нижній та верхній рівень ціни)

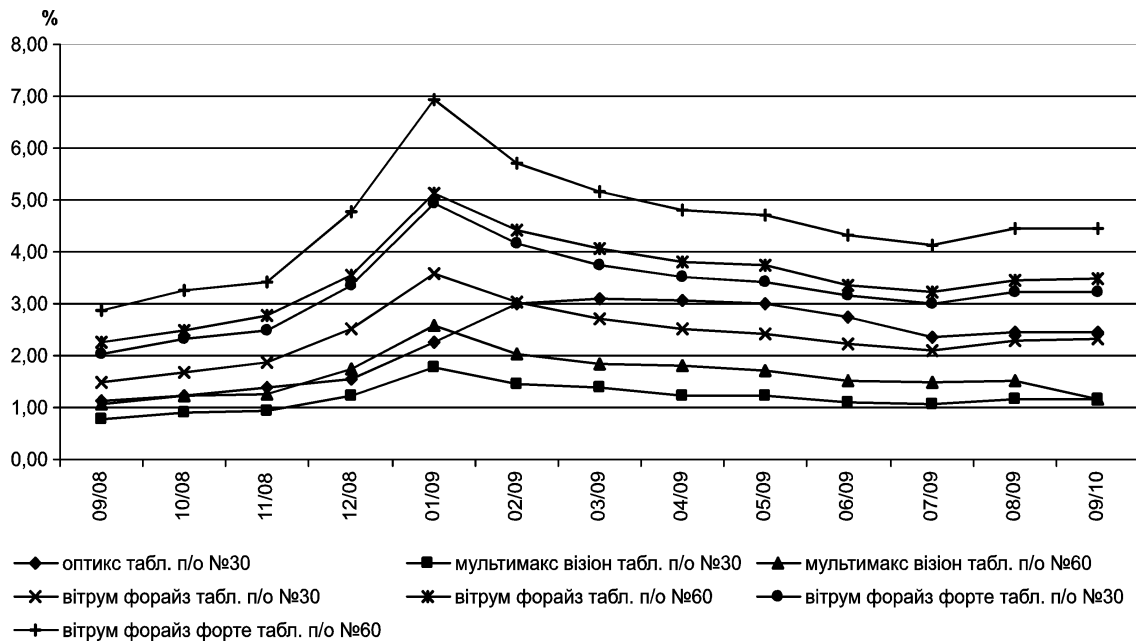

Рис. 3. Коефіцієнт адекватності на комбіновані вітаміни для очей в Україні

ність препарату і гарантує продаж в умовах низького платоспроможного попиту населення. Максимальні значення $C_{a.s.}$ для препаратів закордонного виробництва спостерігаються у січні 2009 року. Для препарату “Вітрум форайз форте”, Unipharm, США, таблетки №60 $C_{a.s.}$ досягає значення 6,95% і характеризує його низьку доступність для населення України. Для вітчизняного препарату “Оптикс”, КВЗ, Україна, таблетки максимальне значення $C_{a.s.}$ спостерігалось у березні 2009 року (3,10%), тобто він є більш доступним для населення України, ніж імпортні препарати. Препарат “Мультимакс візіон”, Unipharm, США, таблетки характеризується найнижчими показниками $C_{a.s.}$, але пропозиції даного препарату не є постійними на ринку (починають надходити на ринок України у травні 2008 року) та надходять

від 1-2 оптових фірм. Високі значення $C_{a.s.}$, які спостерігались на всі досліджувані препарати з жовтня 2008 до вересня 2009 року, свідчать, що рівень росту цін на препарати перевищував ріст заробітної плати за даний період (рис. 3).

Проведене дослідження показало, що асортимент лікарських препаратів для внутрішнього застосування для лікування і профілактики офтальмологічних захворювань вкрай обмежений; лікарські засоби на основі рослинних компонентів вітчизняного виробництва відсутні. Так, лише препарати “Вітрум форайз форте” та “Мультимакс візіон” виробництва Unipharm, США у формі таблеток містять у своєму складі рослинний компонент, а саме екстракт чорниці. Слід зазначити, що в Україні існує велика сировинна база чорниці, тому є актуальним напрямком по розробці вітчизняних якісних і доступних препаратів рослинного походження.

ВИСНОВКИ

1. Проведений аналіз виявив, що на українському фармацевтичному ринку асортимент комбінованих вітамінів для застосування в офтальмології вкрай обмежений і представлений 3 препаратами закордонного і 1 препаратом вітчизняного виробництва.

2. Проведені дослідження динаміки цін та визначений C_{liq} на лікарські засоби за 2008 рік та перші 3 квартали 2009 року виявили безпосередній вплив курсу долара США на ціни оптових постачальників.

3. Проведене дослідження $C_{a.s.}$ визначеної групи лікарських засобів виявило, що препарат вітчизняного виробництва “Оптикс”, КВЗ, Україна, таблетки з економічної точки зору є більш доступним для населення України, ніж закордонні аналоги.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бездетко П.А., Щадных М.А. //Провизор. — 2007. — №19. — С. 28-30.
2. Компендиум 2007 — лекарственные препараты / Под ред. В.Н.Коваленко, А.П.Викторова.— К.: МОРИОН, 2007. — 2270 с.
3. Маслова Н.Ф., Крамаренко Е.А., Нестеренко Т.А. и др. //Фармаком. — 2007. — №2. — С. 83-85.

4. Немченко А.С., Жирова И.В. //Провізор. — 2004. — №17. — С. 14-17.
5. Петруни О.М. //Провізор. — 2008. — №19. — С. 26-27.
6. Подколзина М.В., Немченко А.С. //Провізор. — 2000. — №6. — С. 20-22.
7. Berendschot T. //Invest. Ophthalmol. Vis. Sci. — 2000. — Vol. 41, №11. — P. 3322-3326.
8. Brown G.S. //Trans. Am. Ophthalmol. Soc. — 1999. — Vol. 97. — P. 473-511.
9. Shibuya K., Scheele S., Boerma T. //Bull. of the World Health Organization. — 2005. — Vol. 83. — P. 722.

Адреса для листування: 61002, м. Харків,
вул. Пушкінська, 53. Тел. (57) 758-67-61.
Національний фармацевтичний університет

Надійшла до редакції 09.02.2010 р.

Інформаційне повідомлення відділу фармакологічного нагляду ДП “Державний фармакологічний центр” МОЗ України

Про підозрювану побічну дію препарату, який містить **ніцерголін** (Периферичні вазодилататори. Код АТС С04А Е02)

Хворій Ф. (64 роки) з діагнозом: цукровий діабет II типу, середньої тяжкості, некомпенсований, дисциркуляторна енцефалопатія було призначено препарат, який містить ніцерголін (внутрішньовенно крапельно по 4 мг 1 раз на добу). На тлі введення препарату, який містить ніцерголін, у хворої виникли запаморочення, головний біль, слабкість. Одночасно хвора приймала берлітрон, бетасерк. Препарат, який містить ніцерголін, було відмінено, для корекції стану призначено церукал, димедрол. У минулому спостерігалась подібна реакція при застосуванні тренталу

Інформація надійшла від Запорізького регіонального відділення ДП “Державний фармакологічний центр” МОЗ України.